

'Niet verloren, juist veel behouden'

Wil van den Bos heeft vooral veel gelezen voor hij aan zijn boek begon.

FOTO: THIERRY SCHUT

De annexatie van een deel van Wateringen door Den Haag leverde veel protest op.

FOTO THIERRY SCHUT

Als Wil van den Bos Czn. in 1988 burgemeester van Wateringen wordt, morrelt Den Haag al vele jaren aan de Westlandse gemeentegrenzen. Van den Bos gaat in verzet, met gestrekt been. Die 'grensoorlog' loopt als een rode draad door zijn boek dat dit najaar verschijnt.

RIEN VAN DEN ANKER

De grensstrijd tussen het grote Den Haag en het kleine Wateringen eindigt midden jaren negentig uiteindelijk met de realisering van de wijk Wateringseveld, gebouwd op Westlandse grond. Al met al heeft hij dus verloren?

Wil van den Bos Czn. veert op, schudt heftig van nee. "Niet verloren, want het plan was om Wateringen grotendeels te veroveren, in ieder geval tot de Wippolderlaan. De provincie

dreigde daarmee, Den Haag wilde het ook. Maar wij zijn er in geslaagd om de schade te beperken. Ja, we zijn 320 hectare kwijtgeraakt, maar dat noem ik beperkte schade." Bijna triomfantelijk: "Wateringen is gebleven, grotendeels behouden. Vanuit dat perspectief hebben we dus ook gewonnen."

Vrijwel zijn hele loopbaan als burgemeester is hij met Den Haag bezig geweest, dat er daarover ooit een boek zou komen is dus niet zo gek. "Dit is zo'n bijzonder stukje Westlandse geschiedenis. Ik zat politiek en maatschappelijk op de voorplecht, ik kon alles zien, wist ook alles. Ik moest het wel doen."

Na zijn benoeming blijkt zijn verzet tegen dreigende Haagse woningbouw veel fanatieker dan dat van de meeste Wateringers. Hij bespeurt zelfs een zekere angst bij de bevolking over wat er allemaal vanuit buitenaf dreigt.

Een probleem was toen dat Westland zelf niet echt duidelijk kon aangeven wat men nu precies wilde. "Daarna is er de structuurschets 'De kaspositie van het Westland' gekomen. Toen was het in Den Haag ineens helder wat wij wilden en vooral ook wat we niet wilden."

Sleutelgat

Met zijn boek 'De poortwachter van Westland' laat hij de lezer meekijken door het sleutelgat van de toenmalige bestuurskamer. "Nee, geen blik in achterkamertjes, maar het in samenhang tonen van wat er chronologisch is gebeurd."

Zijn grootste frustratie was dat overheden die met andere overheden convenanten afspreken, die met het grootste gemak na enige tijd eenzijdig opzeggen. "Eigenlijk is mijn boek ook een protest tegen een onbetrouwbare

overheid."

Als ultiem voorbeeld daarvan noemt hij de gedetailleerde afspraken die waren gemaakt over de grens tussen Wateringen en Den Haag. Afspraken, die later eenzijdig aan de laars werden gelapt. "Natuurlijk kunnen er na verkiezingen nieuwe politieke verhoudingen ontstaan, maar zelfs dan hou je je aan afspraken. Tenzij eerder een soort ontsnappingsclausule is opgenomen met de mogelijkheid om opnieuw te onderhandelen. Maar je kunt niet zomaar ineens zeggen dat je het contract nu maar moet zien in het perspectief van de nieuwe stadsprovincie." In die jaren was er volgens hem zeker in Den Haag, maar ook provinciaal, een soort bestuurscultuur 'om schijt te hebben aan afspraken'. Onder het motto: 'Wij zijn groot en jullie klein'. Peinzend: "Dan gebeuren er dingen die echt steken. Je wordt oprecht boos, omdat er dingen gebeuren die je niet verwacht, zeker niet van een andere overheid."

Rotterdam

In het boek beschrijft hij een politiek venijnige periode waarin bestuurlijk Den Haag botweg dicteert dat Westland maar met het (toenmalige) gewest Haaglanden moet fuseren. "Ze bonden pas in toen ik dreigde als Westland naar Rotterdam te zullen gaan. En ze wisten inmiddels ook dat veel Westlanders zich meer met de Maasstad dan met Den Haag verbonden voelden."

Zijn tegenspraak leidt er toe dat een bestuurscommissie Westland wordt gevormd binnen het gewest Haaglanden, met eigen bevoegdheden op punten als verkeer, volkshuisvesting en de glastuinbouw.

Maar Van den Bos raakt in die jaren ook geregeld tussen twee

vuren, menig Wateringer kan zijn bloed wel drinken, zeker als de Hagnaars toch een stuk van hun dorp krijgen. "Sommigen noemden mij een verrader. Er is zelfs een symbolische begrafenis van Wateringen geweest, met kist en al."

Zijn ergernis over een onbetrouwbare overheid is in de loop der jaren veranderd in een soort levenservaring. "Ik ben er niet door gefrustreerd geraakt, ook niet rancuneus geworden, maar sindsdien lees ik vrijwel alles met een gezonde, argwanende bril." Ook vindt hij achteraf dat het goed is geweest dat hij niet direct na zijn vertrek als burgemeester aan het boek is begonnen. Pas na jaren is hij voorzichtig begonnen, zoeken in archieven, brieven, oude stukken, bij de gemeente Wateringen, bij Haaglanden. En daarna lezen, lezen en nog eens lezen. Pas na 2010 ging hij echt aan de slag.

Zandmotor

"Natuurlijk gaat het boek niet alleen over Wateringen en het landjepik van Den Haag. Er komt ook in te staan wat er terecht is gekomen van de plannen voor een kustlocatie tussen Kijkduin en de Hoek." Lachend: "Eigenlijk alleen de Zandmotor! En zouden er nog mensen zijn die weten wat het Integraal ontwikkelingsplan Westland (IOPW) was?"

In het laatste hoofdstuk geven deskundige buitenstaanders hun visies over Westland/Greenport/Oostland. Een van hen beschrijft wat er sinds de komst van de gemeente Westland is gebeurd met een aantal ideeën en plannen. Wat er is gerealiseerd en wat er in onderste laden is verdwenen. Twee anderen schrijven een toekomstperspectief. "Als het boek klaar is vertel ik wie die schrijvers zijn. Dat heb ik zo afgesproken, daar hou ik me dus aan."